

Warszawa, dnia 3 września 2008 r.

RPO-595483-VII-713/08/AŻ/KMP

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2008 -09- 03
ZAL.	NR. 1140687

Informacja

o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych Komendy Miejskiej Policji w Sopocie

1. Wprowadzenie.

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 5 sierpnia 2008 r. do Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych Komendy Miejskiej Policji w Sopocie, przy ul. Armii Krajowej 112 A (zwanymi dalej: PdOZ lub Izba) udali się przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich – Ewa Dawidziuk, pełniąca obowiązki Zastępcy Dyrektora Zespołu Prawa Karnego Wykonawczego, Wojciech Jodko, główny specjalista, Przemysław Kazimirski, specjalista oraz Agnieszka Żygas, referent prawny (prawnicy). W wizytacji wziął również udział pracownik Zespołu Terenowego Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w Gdańsku – Estera Tarnowska, referent prawny (prawnik). Wykonując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji, przedstawiciele Rzecznika sprawdzili na miejscu sposób traktowania osób pozbawionych wolności, dokonując oceny pod względem ochrony osadzonych przed torturami oraz okrutnym, niehumanitarnym i poniżającym traktowaniem.

Dokonane czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji przedstawionych przez podinspektora Mirosława Pinkiewicza, Komendanta Miejskiego Policji w Sopocie oraz personel PdOZ,
- oglądzie wszystkich pomieszczeń Izby, w tym sprawdzeniu stanu mebli i innego wyposażenia pokoi dla zatrzymanych,

— zapoznaniu się z następującą dokumentacją Izby: książką przebiegu służby w PdOZ, książką kontroli osób zatrzymanych, protokołami zatrzymań, książką kontroli sanitarnej, świadectwem wzorcowania alkometru oraz kwitami depozytowymi.

W oparciu o powyższe czynności pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich poinformowali Komendanta Miejskiej Policji w Sopocie o dokonanych ustaleniach, a także wysłuchali jego uwag i wyjaśnień.

Ponadto, po zakończeniu wizytacji przeanalizowano dokumentację prowadzoną w PdOZ, czyli: statystykę, dotyczącą liczby osób umieszczonych w Izbie do 01.06.2008 roku, sprawozdanie sędziego wizytatora ds. penitencjarnych Sądu Okręgowego w Gdańsku oraz sprawozdanie Państwowej Inspekcji Sanitarnej

2. Charakterystyka Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych.

Pojemność Izby wynosi 10 miejsc (5 pokoi dwuosobowych).

Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych usytuowane są na parterze Komendy Miejskiej Policji w Sopocie. Okna Izby wychodzą na teren wewnętrzny Komendy. Osoba zatrzymana zostaje doprowadzona do Komendy osobnym wejściem. Istnieje również możliwość podjazdu samochodem pod wejście. Podczas wizytacji w PdOZ dyżur pełnił jeden policjant.

PdOZ przeznaczone są dla zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa lub doprowadzonych do wytrzeźwienia kobiet i mężczyzn. Oplata za pobyt osoby doprowadzonej do wytrzeźwienia wynosi 107 zł.

Z informacji przekazanych przez Pana Komendanta wynika, że w przypadku umieszczenia w PdOZ kobiety czynności związane z jej osadzeniem wykonuje jedna z funkcjonariuszek Komendy Miejskiej Policji w Sopocie.

W trakcie wizytacji Izby, nie przebywała w niej żadna osoba zatrzymana lub doprowadzona do wytrzeźwienia.

3. Ogląd Izby.

Przeprowadzony ogląd całej Izby oraz uzyskane w związku z tym informacje pozwoliły stwierdzić, iż:

- a. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 marca 2003 r., w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczone dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, wydzielone zostały: pokoje dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, izba dyżurna, pokój lekarski, szatnia dla policjantów pełniących służbę w PdOZ, magazyn do przechowywania pościeli brudnej, magazyn do przechowywania pościeli czystej, pokój, w którym podgrzewa się i porcuje posiłki, zmywalnia naczyń i sprzętu, ustęp, w którym znajdują się 2 miski ustępowe i 2 umywalki oraz umywalnia, w której znajdują się 2 brodziki z natryskiem i umywalka.
- b. Pokoje dla osób zatrzymanych wyposażone zostały w prycze jednoosobowe do spania oraz w stoły i taborety, wykonane z jasnego drewna, bez ostrych kantów. Prycze do spania, taborety oraz stoły zostały przymocowane do podłogi. W pokojach znajduje się wentylacja grawitacyjna. Wizjer w drzwiach jest zabezpieczony szkłem hartowanym od wewnątrz oraz ruchomą zasłoną od strony korytarza.

Na suficie znajdują się 2 punkty świetlne oraz jeden nad drzwiami, które gwarantują oświetlenie odpowiednie do czytania i pisania. W dniu wizytacji w jednym z wizytowanych pokoi dwa punkty świetlne nie funkcjonowały. Znajdujące się w pokoju okna posiadają matowe szyby, przez które niewiele widać. Jest to spowodowane koniecznością ograniczenia widoku na parking, który znajduje się przed Komendą. Pomimo jego bliskiego położenia w pokoju nie słychać było żadnych hałasów z zewnątrz. Bezpośredni dostęp z parkingu do okien Komendy może jednak prowadzić do nawiązania przez zatrzymanych nielegalnych kontaktów z otoczeniem.

Ściany pokoi dla zatrzymanych są do wysokości około 1,5 m pomalowane jasną farbą olejną. Podłogi są zmywalne, wykonane z terakoty. Ponadto, we wszystkich pokojach, na korytarzu oraz w izbie dyżurnej zostały zainstalowane kamery.

- c. PdOZ posiada pokój, w którym podgrzewa się i porcuje posiłki oraz zmywalnie naczyń i sprzętu. Obydwa pomieszczenia są utrzymane w bardzo dobrym stanie, a pierwsze z nich jest wyposażone w: czajnik elektryczny, kuchenkę, kuchenkę mikrofalową. Zarówno naczynia jak i sztucce wydawane zatrzymanym, są jednorazowego użytku. Zatrzymani otrzymują w ciągu tygodnia posiłki z baru, który znajduje się przy wejściu do Komendy i jest otwarty od poniedziałku do piątku. W soboty i niedziele spożywają „zupki chińskie”, które są przygotowywane przez dyżurnego. W te dni nie mają dostępu do innego rodzaju ciepłego posiłku. Natomiast przez cały tydzień mają możliwość otrzymania gorącego napoju. Na ścianach korytarza są zamocowane drewniane półki, służące do stawiania naczyń z posiłkami. Poza tym, zatrzymani mają dostęp do podstawowej prasy oraz kilku książek, które znajdują się na korytarzu.
- d. Izba dyżurna została wyposażona w: instalację telefoniczną, monitor, poprzez który dyżurny może obserwować cele i korytarz oraz pancerną szafę na rzeczy wartościowe przekazane do depozytu. Na drzwiach izby dyżurnej, po ich wewnętrznej stronie, znajduje się Regulamin pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach jednostek organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, z którym zapoznaje się zatrzymany, co potwierdza własnoręcznym podpisem. W tym pokoju dyżurny przyjmuje depozyt oraz wypełnia kwit depozytowy, podpisywany przez zatrzymanego oraz funkcjonariusza Policji, który dokonał odebrania rzeczy od osoby osadzonej. W wypadku, gdy osoba odmawia lub nie jest w stanie złożyć podpisu, w kwicie depozytowym znajduje się podpis drugiego funkcjonariusza. Pomieszczenie izby dyżurnej wymaga pomalowania farbą olejną.
- e. Pokój lekarski posiada niezbędny sprzęt oraz apteczkę. Z informacji przekazanej przez Pana Komendanta wynika, że w razie potrzeby osoby

- zatrzymane w PdOZ są badane przez lekarzy z placówek publicznej służby zdrowia (Pogotowie Ratunkowe). Koszt badania zatrzymanego wynosi 24 zł.
- f. W magazynie przeznaczonym do przechowywania pościeli brudnej wyodrębniono jedną półkę jako miejsce do przechowywania rzeczy osób chorych zakaźnie.
- g. Szafa na rzeczy przekazane do depozytu znajduje się zarówno w izbie dyżurnej (tutaj są przechowywane rzeczy większej wartości) jak i w osobnym pomieszczeniu, gdzie według informacji uzyskanych od Komendanta, znajdują się rzeczy o mniejszej wartości (na przykład: odzież, przedmioty osobiste).
- h. Toaleta dla zatrzymanych, wyposażona w 2 miski ustępowe i 2 umywalki, jest utrzymana w czystości. W dniu wizytacji znajdował się tam papier toaletowy, ręcznik oraz mydło w dozowniku. Jak wynika z informacji uzyskanych od funkcjonariusza pełniącego dyżur w PdOZ, osobny ręcznik jest wydawany zatrzymanemu, gdy zgłosi potrzebę umycia się. Miski ustępowe są oddzielone od siebie przegrodami o wysokości około 1,5 m, zaś z przodu drzwiami o górnej krawędzi około 1 m i dolnej około 0,3 m od podłogi. Jedna z misek ustępowych była nieczynna. Na tę usterkę zwracali również uwagę Przedstawiciele MSWiA, którzy wizytowali Komendę Miejską Policji w Sopocie w dniu 13.06.2008 r.
- i. W Izbie nie wyodrębniono miejsca dla zatrzymanych do palenia wyrobów tytoniowych. Z informacji udzielonych w tym zakresie przez Pana Komendanta wynika, że zatrzymani nie mają również możliwości palenia w pokojach.

4. Analiza dokumentacji Izby.

W czasie wizytacji poddano szczegółowej kontroli dokumentację prowadzoną w PdOZ, czyli:

- protokoły zatrzymań,
- książkę kontroli sanitarnej,
- książkę kontroli osób zatrzymanych,
- książkę przebiegu służby,
- książkę wizyt lekarskich,

— świadectwo wzorcowania alkomatu.

W protokołach zatrzymań oraz książce kontroli osób zatrzymanych stwierdzono liczne uchybienia w zakresie prowadzenia tej dokumentacji. Pan Komendant oświadczył, iż na potrzeby Izby przechowuje się w niej 3 kopie protokołów zatrzymań, które różnią się stopniem szczegółowości informacji w nich zawartych (jeden jest „wstępną wersją” protokołu, drugi trafia do akt, zaś trzeci jest „wersją ostateczną”). Przyjęcie takiego sposobu sporządzenia tych dokumentów spowodował, iż przedstawicielom Rzecznika Praw Obywatelskich przedstawiono najpierw „wstępną wersję” protokołów, która zawierała wiele błędów. W niektórych miejscach brakowało podpisów osób zatrzymanych, w innych czasu zakończenia czynności zatrzymania. W wielu miejscach dopisywano informacje, co było widoczne z powodu innego koloru długopisu. Niektóre protokoły wypełniano „przez kalkę”. Wersja ostateczna tego dokumentu była kompletna i nie zawierała uchybień.

W książce kontroli osób zatrzymanych odnotowuje się osoby osadzone w PdOZ. Podczas jej analizy ujawniono niewłaściwe wypełnianie rubryk (niekiedy wpisywano PESEL osoby zatrzymanej, mimo iż instrukcja wypełniania dokumentacji wskazuje jedynie na obowiązek podania numeru dokumentu). Brak staranności w prowadzeniu tej dokumentacji doprowadził do błędnego określenia liczby osób umieszczonych w Izbie. Pomyłono się bowiem o sto osób, nadając niewłaściwą liczbę porządkową kolejnej osobie zatrzymanej.

W dokumentacji Izby nie stwierdzono przypadków zatrzymania osoby na czas przekraczający granice określone prawem.

W książce wizyt lekarskich odnotowano tak niekonkretne stwierdzenia jak: „zatrzymany może zostać zwolniony”. Pan Komendant nie potrafił wyjaśnić, co oznacza tego rodzaju wpis.

Świadectwo wzorcowania alkomatu, które zastąpiło dotychczasowe świadectwo legalizacji, jest aktualne do 12 grudnia 2008 roku. W dniu wizytacji pracownicy Komendy nie byli jednak w stanie znaleźć tego dokumentu i zostało ono przesłane do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich faksem.

W Izbie nie prowadzi się książki wypadków nadzwyczajnych. Z wyjaśnień Pana Komendanta wynika, iż w bieżącym roku nie doszło jednak do tego typu zdarzeń. Według informacji przez niego przedstawionych, w PdOZ nie stosowano również środków przymusu bezpośredniego. Pracownicy Biura Rzecznika Paw Obywatelskich nie uzyskali informacji o wypadkach nadzwyczajnych i stosowaniu środków przymusu bezpośredniego w latach poprzednich.

Po zakończeniu wizytacji przeanalizowano również statystykę, dotyczącą liczby osób umieszczonych w PdOZ do 01.06.2008 roku, sprawozdanie sędziego wizytatora ds. penitencjarnych Sądu Okręgowego w Gdańsku oraz sprawozdanie Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Z zestawienia liczbowego osób umieszczonych w Izbie, przedstawionego przez Pana Komendanta wynika, iż od stycznia do początku czerwca 2008 roku w PdOZ Komendy Miejskiej Policji w Sopocie przebywało ogółem 519 osób, w tym: 250 zatrzymanych w związku z zarzutem popełnienia przestępstwa, 2 w związku z zarzutem popełnienia wykroczenia, 130 na polecenie Sądu lub Prokuratury oraz 137 osób doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Wśród tych ostatnich były 2 osoby nieletnie. Ze sprawozdania z wizytacji sędziego wizytatora ds. penitencjarnych Sądu Okręgowego w Gdańsku wynika, iż w PdOZ w 2007 roku umieszczono 406 osób, zaś w 2006 roku 497 osób. Analiza dokumentacji wskazuje więc, iż liczba zatrzymanych do czerwca 2008 roku jest wyższa niż w całym roku 2007 oraz analogicznie w 2006 roku. Taki wynik może być jednak spowodowany nieprawidłowym prowadzeniem dokumentacji Izby. Znaczny wzrost osób umieszczonych w PdOZ może jednak również wynikać z faktu, iż remontowane są Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych w Komendzie Miejskiej Policji w Gdyni, a osoby zatrzymane lub doprowadzone do wytrzeźwienia z obszaru właściwości tej jednostki są kierowane między innymi do Komendy Miejskiej Policji w Sopocie. Dlatego wydaje się potrzebne sprawdzenie przez kierownictwo Komendy Miejskiej Policji w Sopocie prawidłowości sporządzania dokumentacji w tym zakresie.

W dniu 13.06.2008 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna MSWiA przeprowadziła kontrolę sanitarną w PdOZ w Sopocie. Stwierdzono kilka uchybień, z których jedno

dotyczyło konieczności niezwłocznego wyodrębnienia miejsca na rzeczy osób chorych zakaźnie. Pozostałe uwagi Państwowej Inspekcji Sanitarnej dotyczyły przede wszystkim niesprawnej miski ustępowej oraz niepomalowanej farbą olejną ściany w izbie dyżurnej. Zalecono, aby braki te usunąć do 30.09.2008 roku.

5. Traktowanie osób umieszczonych w PdOZ.

Z informacji przekazanych przez Pana Komendanta wynika, iż w bieżącym roku w Izbie nie doszło do żadnych wypadków nadzwyczajnych oraz nie stosowano środków przymusu bezpośredniego.

Po analizie dokumentacji i obejrzeniu pomieszczeń Izby przedstawiciele Biura Rzecznika Praw Obywatelskich nie stwierdzili występowania czynników, które wskazywałyby na okrutne, nieludzkie lub poniżające traktowanie osób przebywających w tych pomieszczeniach.

6. Wnioski i zalecenia.

Czynności przeprowadzone przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich pozwalają uznać, iż w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych Komendy Miejskiej Policji w Sopocie są – generalnie rzecz biorąc – przestrzegane prawa osób tam umieszczonych.

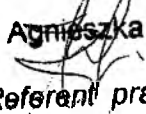
Stwierdzone w czasie wizytacji braki w wyposażeniu pomieszczeń Izby wymagają usunięcia. Należy również doprowadzić do zapewnienia zatrzymanemu ciepłego posiłku w soboty i niedziele oraz wyodrębnienia miejsca na rzeczy osób chorych zakaźnie. W Izbie nie ma również wyznaczonych miejsc, w których zatrzymani mogą palić tytoń. Problem ten wymaga więc pilnego rozwiązania.

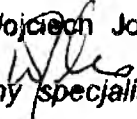
Za nierzetelny uznać należy sposób prowadzenia dokumentacji Izby. W opinii osób wizytujących, nieprawidłowości w tym zakresie należą do istotnych mankamentów w funkcjonowaniu PdOZ. Dotyczy to w szczególności sposobów sporządzania protokołów zatrzymań oraz prowadzenia książki kontroli osób zatrzymanych. Co jest szczególnie istotne, tworzenie na potrzeby Izby 3 kopii protokołów uniemożliwia szybkie skontrolowanie prawidłowości zatrzymania i

osadzenia w Izbie. Mając powyższe na uwadze, należy rozważyć ograniczenie liczby protokołów tworzonych w Izbie oraz przeszkolenie funkcjonariuszy Policji w zakresie jednolitego wypełniania dokumentacji prowadzonej w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych Komendy Miejskiej Policji w Sopocie.

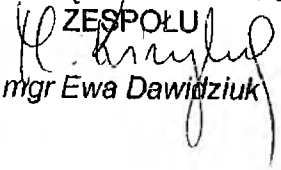
mgr Przemysław Kazimirski

Specjalista

mgr Agnieszka Zygas

Referent prawny

mgr Wojciech Jodko

Główny specjalista

p.o. ZASTĘPCY DYREKTORA
ZESPOŁU

2 wzy -

mgr Ewa Dawidziuk